

1.4.2020

JulkICT-osasto

Heidi Innanen ja Sanna-Mari Kirjalainen

Tiedonhallintalain täytäntöönpanoon liittyvän viestinnän ja koulutusten onnistuminen 2019-2020

Sisällysluettelo

1 Johdanto	3
2 Kyselyn toteutus	3
3 Verkkosivujen ja webinaarien rooli tiedonhallintalain täytäntöönpanosta viestimisessä	4
3.1 Verkkosivut (vm.fi)	4
3.2 Webinaarit	4
4 Aluekoulutustilaisuuksien asiasisältöjen arviointi	5
4.1 Helsingin tilaisuuden vastausten koonti	5
4.2 Tampereen tilaisuuden vastausten koonti	6
4.3 Joensuun tilaisuuden vastausten koonti	7
4.4 Yhteenveto tilaisuuksien asiasisältöjen arvioinnista	8
5 Avointen kysymysten vastausten yhteenveto	10
6 Johtopäätökset	11

1 Johdanto

Tiedonhallinnan yhdenmukaistamista, tietoturvallisuutta ja digitalisointia edistävä laki julkisen hallinnan tiedonhallinnasta (jäljempänä tiedonhallintalaki) tuli voimaan 1.1.2020. Lain täytäntöönpano on kaikkien viranomaisten tehtävä, jota ohjataan ja tuetaan suunnitelmallisesti. Täytäntöönpanoa on suunniteltu ja toteutettu laajalla työryhmäyhteistyöllä, jota on johtanut valtiovarainministeriön asettama Julkisen hallinnan tiedonhallinnan täytäntöönpanon strateginen johtoryhmä. Työryhmiin osallistui tiedonhallintaa julkisessa hallinnossa ohjaavat ja kehittävät viranomaiset, lain soveltamisalaan kuuluvat toimijat ja ministeriöt.

Tiedonhallintalain täytäntöönpano on laaja kokonaisuus, johon kuuluvat tiedonhallinnan järjestämisvastuiden määrittely tiedonhallintayksiköissä, tiedonhallinnan ohjauksen suunnittelu, täytäntöönpanoa tukevan informaation valmistelu, tiedonhallintalautakunnan perustaminen, tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen, lakia tarkentavien asetusten valmistelu sekä viestintä.

Täytäntöönpanon etenemisestä on viestitty pääasiassa vm.fi/tiedonhallintalain-taytantoonpano -verkkosivun kautta ja tätä on tuettu mm. Twitterissä viestimällä. Täytäntöönpanoon liittyvä webinaarisarja käynnistyi huhtikuussa 2019 yleisellä esittelyllä, jossa kerrottiin mitä tiedonhallintalaki tarkoittaa ja keitä se koskee. Yleisesittelyä seurasi kuusi muuta webinaaria eri kokonaisuuksista. Osana täytäntöönpanoa asiantuntijat kävivät myös pitämässä alustuksia ja koulutuksia kymmenissä eri organisaatioiden järjestämissä tilaisuuksissa.

Viestinnän toimenpiteiden ja järjestettyjen koulutustilaisuuksien onnistumista, osuvuutta sekä sisällön ymmärrettävyyttä ja hyödynnettävyyttä kartoitettiin helmi-maaliskuussa 2020 toteutetulla kyselyllä, joka suunnattiin kolmen alueellisen koulutustilaisuuden osallistujille. Tässä raportissa esitellään kyselyn tuloksia, keskeisimpiä havaintoja ja niiden pohjalta tehtyjä johtopäätöksiä siitä miten täytäntöönpanohankkeen viestinnässä ja koulutuksessa onnistuttiin.

2 Kyselyn toteutus

Webropolilla toteutettu kysely lähetettiin neljän eri paikkakunnan koulutustilaisuuksiin osallistuneille ja näiden paikkakuntien valinnassa painotettiin seuraavia asioita:

- valittavat paikkakunnat sijaitsevat eri puolilla Suomea
- valittavilla paikkakunnilla on osittain tai kokonaan eri puhujat
- tilaisuuden järjestämispaikat ovat eri tyyppiset valittavilla paikkakunnilla

Näillä kriteereillä paikkakunniksi valikoituivat Helsinki, Tampere, Joensuu ja Jyväskylä. Helsingin tilaisuus järjestettiin valtiovarainministeriön tiloissa 27.2., Tampereen tilaisuus kaupungin valtuustosalissa 3.3. ja Joensuun tilaisuus Carelicum-auditorioissa 10.3. Jyväskylän tilaisuus oli määrä järjestää 25.3. Sokos Hotel Alexandrassa, mutta hallituksen suosituksen mukaisesti tilaisuus peruttiin koronaviruksen aiheuttamasta tilanteesta johtuen. Tiedonhallintalautakunta tulee järjestämään korvaavan tilaisuuden myöhemmin.

Kysely koostui yhteensä 19 kysymyksestä, joista kolmeen pyydettiin avovastauksia, muihin kysymyksiin oli annettu valmiit vastausvaihtoehdot kyselyyn vastaamisen nopeuttamiseksi ja vastausten paremman vertailtavuuden vuoksi. Kaikkiin kysymyksiin ei ollut pakko vastata.

Kyselystä lähetettiin tieto em. kolmeen koulutustilaisuuteen ilmoittautuneille henkilöille sähköpostitse tilaisuuden aikana. Sähköpostiviestissä oli linkki kyselyyn ja vastaanottajille kerrottiin kyselyn tavoitteista ja tarkoituksesta. Vastaamisaikaa annettiin viikko kunkin koulutustilaisuuden osallistujille.

Kysely lähetettiin yhteensä 344 henkilölle ja siihen vastasi kaikkiaan 88 henkilöä. Vastausprosentti oli 25,6.

3 Verkkosivujen ja webinaarien rooli tiedonhallintalain täytäntöönpanosta viestimisessä

Yksi merkittävimmistä tiedonhallintalain täytäntöönpanon viestintäkanavista oli verkkosivu vm.fi/tiedonhallintalain-taytantonpano. Kyselyssä haluttiin selvittää, kuinka moni vastaajista oli käynyt kyseisellä verkkosivulla ja sen pohjalta on mahdollista arvioida, miten verkkosivusta tiedottamisessa on onnistuttu. Kyselyn avulla kartoitettiin myös vastaajien mielipidettä valtiovarainministeriön järjestämän tiedonhallintalain täytäntöönpanon webinaarisarjan tavoitavuudesta sekä aihetarjonnasta.

3.1 Verkkosivut (vm.fi)

Tiedonhallintalain tarkoituksesta ja sisällöstä on kerrottu vm.fi/tiedonhallintalaki-sivulla. Sen yhtenä alisivuna on em. täytäntöönpanosivu, jossa on esitelty mm. tiedonhallintalain täytäntöönpanon kokonaisuuteen kuuluvat asiat, täytäntöönpanon suunnittelu ja toteutus työryhmissä, tulevat ja menneet tapahtumat (koulutuskierrros ja linkki tallenteeseen), webinaarit ja linkit niiden tallenteisiin sekä täytäntöönpanohankkeesta vastaavien henkilöiden yhteystiedot. Toinen keskeinen alisivu on Usein kysytyt kysymykset tiedonhallintalaista, johon on koottu kysymyksiä ja vastauksia aiheista, jotka ovat toistuneet hankkeelle osoitetuissa viesteissä. Myös tiedonhallintalain lausuntomenettelylle on oma sivunsa, jonne on koottu tarvittavat ohjeistukset.

Vastaajista 82 prosenttia (72 henkilöä) oli tutustunut tiedonhallintalain täytäntöönpanosivuun. Vain 18 prosenttia (16 henkilöä) vastaajista ei ollut käynyt täytäntöönpanosivulla, mitä voidaan pitää melko pienenä osuutena.

3.2 Webinaarit

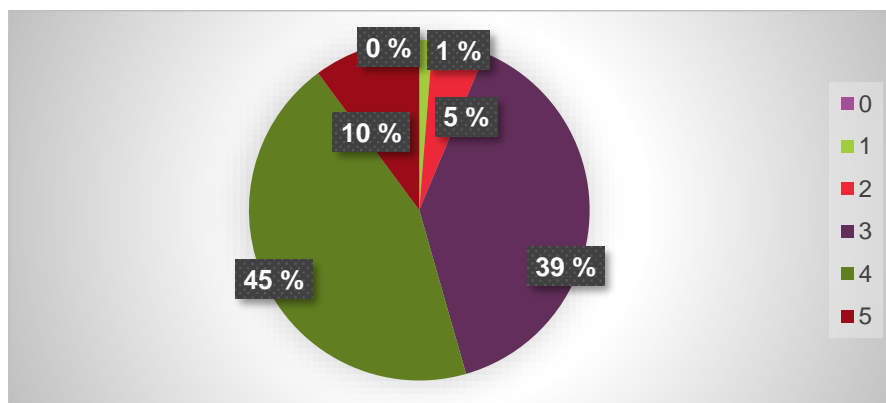
Valtiovarainministeriö on julkaissut yhteensä seitsemän tiedonhallintalain täytäntöönpanoon liittyvää webinaaria seuraavista aiheista:

- 26.4.2019 Mitä tiedonhallintalaki tarkoittaa?
- 21.5.2019 Soveltamisala, tiedonhallintayksikkö ja tiedonhallintamalli
- 14.6.2019 Tiedonhallintalaki ja digipalvelulaki toisiaan täydentävinä
- 29.8.2019 Tietoturvallisuus
- 27.9.2019 Lausuntomenettely
- 24.10.2019 Tiedonhallinnan kuvaukset
- 13.1.2020 Lausuntomenettelyn ohjeistus

Kyselyyn vastanneista 67 prosenttia (58 henkilöä) oli tutustunut valtiovarainministeriön tiedonhallintalakia koskevaan webinaaritarjontaan, kun vastaavasti 33 prosentille (29 henkilöä) vastaajista webinaarit eivät olleet tuttuja. Tämän

voidaan arvioida johtuvan mm. vastaajien erilaisista teknisistä valmiuksista ja suhtautumisesta verkossa tarjottavaan koulutus-/infosältöön. Webinaareihin liittyvä viestintä keskittyi suurelta osin Twitteriin verkkosivun lisäksi, joten mahdollisesti olisi voitu hyödyntää myös muita viestintäkanavia.

Kyselyssä pyydettiin myös arvioimaan valtiovarainministeriön järjestämien webinaarien aihetarjonnan riittävyttä asteikolla nolasta viiteen, jossa nolla merkitsee ei lainkaan riittävää ja viisi erittäin riittävää. Tähän kysymykseen oli vastannut 79 henkilöä ja arvosanojen neljä ja viisi osuus vastauksista oli hieman yli 50 prosenttia. Näin ollen vastausten perusteella aihetarjonnan voidaan katsoa olleen riittävä. Tarkempi vastausjakauma on esitetty kuviossa yksi.

Kuvio 1. Webinaarien aihetarjonnan riittävyys, asteikko 0-5.

Kyselyn lopussa vastaajien oli mahdollista avoimissa vastauksissa kommentoida esimerkiksi webinaarien aiheita ja sisältöä sekä millaisia aiheita olisi toivottu webinaareissa käsiteltävän. Useassa avoimessa vastauksessa olisi toivottu enemmän konkretiaa myös webinaarien sisältöön, esimerkiksi miten valtiovarainministeriö toteuttaa tiedonhallintalain vaatimuksia. Myös tiedonhallintamallin ja suositusten käsittelyyn oltaisiin toivottu enemmän käytännön esimerkkejä.

4 Aluekoulutustilaisuuksien asiasisältöjen arviointi

Kaikki aluekoulutustilaisuudet suunniteltiin asiasisällöltään yhteneviksi. Kaikissa arvioituissa tilaisuuksissa aluesisältöjen puhujat olivat keskenään eri henkilöitä. Täten ei voida todeta, että sisällöt olisivat vastanneet täysin toisiansaan. Arvioinnin määreenä käytettiin arviointiasteikkoa nolasta viiteen, desimaalivastausvaihtoehtoja ei ollut. Nolla kuvastaa epäsuotuisinta onnistumisen astetta ja viisi tavoiteltua parasta mahdollista vaikuttavuuden astetta.

Kaikkien aluekoulutusten sisältö oli tiedonhallintalain erinäisten osa-alueiden mukaan pilkottu kokonaisuus. Yhtenä alueena oli johdon vastuut ja tiedonhallinnan järjestäminen. Toisena aihealueena tilaisuuksissa koulutettiin tietoturvallisuusvaatimuksista viranomaistoiminnassa. Kolmantena koulutuksen aihealueena oli asianhallinta ja palveluiden tiedonhallinta. Kaikista osa-alueista kysyttiin kyselyssä kaksi kysymystä aihealueiden koulutuksen ymmärrettävyydestä sekä koulutuksessa olleiden asioiden kattavuudesta.

4.1 Helsingin tilaisuuden vastausten koonti

Helsingin tilaisuuteen ilmoittautuneista kyselyyn vastasi suureen osaan kysymyksistä 26 henkilöä, eli 23 prosenttia Helsingin tilaisuuteen ilmoittautuneista. Tilaisuudessa puhujina toimivat valtiovarainministeriöstä Tanja Stormbom, Sami Kivivasara ja Kirsi Janhunen. Kaikista vastanneista 30 prosenttia oli Helsingin tilaisuuteen osallistuneita.

Helsingin tilaisuudessa aihealueen ”Johdon vastuut ja tiedonhallinnan järjestäminen” esitys arvoitettiin ymmärrettävyyden osalta keskiarvoa korkeammalle. Keskiarvoltaan vastaajat vastasivat asteikon vaihtoehdon neljä. Arvion neljä antoi yhteensä 17 henkilöä eli 65 prosenttia vastanneista. Vastausvaihtoehtoja nolla tai yksi ei käytetty. ”Ymmärsin sisällön täysin” eli asteikossa vastausvaihtoehtoon viisi vastasi seitsemän henkilöä eli 27 prosenttia Helsingin tilaisuuden vastaajista. Vain kahdeksan prosenttia vastaajista piti aihealueen sisältöä haastavana.

Aihealueen ”Johdon vastuut ja tiedonhallinnan järjestäminen” esityksen sisällön kattavuuden arviointi sai hieman heikomman tuloksen, kuin ymmärrettävyyden arvioinnissa. Vastaajat vastasivat useimmin vastausvaihtoehdon neljä. Näin vastasi yhteensä 12 henkilöä eli 46 prosenttia vastanneista. Vastausvaihtoehtoja nolla tai yksi ei tässäkään yhteydessä käytetty. ”Aihetta käsiteltiin erittäin kattavasti” eli asteikossa vastausvaihtoehtoon viisi vastasi kuusi henkilöä eli 23 prosenttia Helsingin tilaisuuden vastaajista. Vain yksi henkilö vastasi vaihtoehdon kaksi. Keskimmäistä vastausvaihtoehtoa kolme käytti 27 prosenttia vastanneista eli seitsemän henkilöä.

Tietoturvallisuuden aihealue koettiin ymmärrettävyydeltään suurilta osin hyväksi tai täysin ymmärrettäväksi. Vastanneista 76 prosenttia koki kokemuksen keskiarvollista vastausvaihtoehtoa paremmaksi. 60 prosenttia vastanneista eli 15 henkilöä 25:stä vastasi valiten vaihtoehdon neljä. Neljä henkilöä eli 16 prosenttia piti sisältöä täysin ymmärrettävänä ja vastasi valiten vaihtoehdon viisi. Yksi henkilö ei ollut pitänyt sisältöä lainkaan ymmärrettävänä.

Tietoturvallisuusvaatimusten aihealueen sisältöä pidettiin kattavana. Alimpia arviointiasteikon vaihtoehtoja ei vastattu ollenkaan. Keskiarvollisesti kysymykseen vastattiin vaihtoehdolla neljä. 48 prosenttia vastanneista valitsi vastausvaihtoehdon neljä, 24 prosenttia vaihtoehdon kolme ja 28 prosenttia valitsi vaihtoehdon viisi.

Asianhallinnan ja palveluiden tiedonhallinnan aihekokonaisuutta pidettiin ymmärrettävänä. Vastaukset kuitenkin jakautuivat monille eri vastausvaihtoehtoilta. Ainoastaan vastausvaihtoehtoa yksi ei käytetty. Vaihtoehdon viisi eli ”ymmärsin sisällön täysin” vastasi 7 henkilöä. Vaihtoehdon neljä valitsi 12 henkilöä, tästä muodostuu 46 prosenttia kyselytuloksesta. Viisi henkilöä eli 19 prosenttia vastanneista vastasi vaihtoehdon kolme. Yksi henkilö vastasi vaihtoehdon nolla ”en ymmärtänyt sisältöä”, myös yksi henkilö vastasi vaihtoehdon numero kaksi. Nämä yhden henkilön vastaukset kattavat yhteensä kahdeksan prosenttia koko vastausmäärästä.

Helsingissä järjestetyssä tilaisuudessa asianhallinnan ja palveluiden tiedonhallinnan aihealueen kattavuuden arvioinnissa sisältöä pidettiin riittävänä. Vastauksia antoi 25 henkilöä. Vastausvaihtoehtoja nolla ja yksi ei käytetty. Yksi henkilö vastasi vaihtoehdon kaksi. 24 prosenttia eli kuusi henkilöä vastasi vaihtoehdon kolme. Vaihtoehdon neljä vastasi 14 henkilöä eli 56 prosenttia. Erittäin kattavaksi sisällön koki neljä henkilöä eli 16 prosenttia vastanneista.

4.2 Tampereen tilaisuuden vastausten koonti

Tampereen tilaisuuteen ilmoittautuneista kyselyyn vastasi 45 henkilöä, eli 28 prosenttia tilaisuuteen ilmoittautuneista. Tilaisuudessa puhujina toimivat Tanja Stormbom valtiovarainministeriöstä ja Tuula Seppo Kuntaliitosta. Kaikista vastanneista 51 prosenttia oli Tampereen tilaisuuteen ilmoittautuneita.

Johdon vastuut ja tiedonhallinnan järjestäminen aihealueen ymmärrettävyydestä vastattiin keskiarvollisesti sisällön olleen hyvin ymmärrettävää. Kaikki Tampereen tilaisuuden vastaajat vastasivat kyseisen sisällön kysymyksiin. Vastausvaihtoehtoja nolla tai yksi ei käytetty. Kahden osallistuneen mielestä sisältö oli vain jokseenkin ymmärrettävä. Kaksi henkilöä eli viisi prosenttia vastasi vaihtoehdon kaksi. Vaihtoehdon kolme vastasi kuusi henkilöä eli 13 prosenttia vastanneista. Suurimmalta osin vastattiin vaihtoehdolla neljä. Näin vastasi 27 henkilöä eli 60 prosenttia vastanneista. 10 henkilöä eli 22 prosenttia vastasi sisällön olleen täysin ymmärrettävää.

Johdon vastuiden aihealue koettiin Tampereella kattavaksi. "Aihetta käsiteltiin erittäin kattavasti" eli asteikossa vastausvaihtoehtoon viisi vastasi kymmenen henkilöä eli 22 prosenttia tilaisuuden vastaajista. Vain yksi henkilö vastasi vaihtoehdon kaksi. Keskimmäistä vastausvaihtoehtoa kolme käytti 16 prosenttia vastanneista eli seitsemän henkilöä. Suurimman määrän vastauksia, 60 prosenttia keräsi vastausvaihtoehto neljä. Numeron neljä kuvaavaa aiheen kattavuutta siis valitsi 27 henkilöä.

Tampereen tilaisuuden tietoturvallisuus-koulutusosuutta pidettiin pääosin ymmärrettävänä. Vastausvaihtoehtoja nolla ja yksi ei käytetty. Kaksi prosenttia vastanneista eli yksi henkilö piti sisältöä vain jokseenkin ymmärrettävänä ja vastasi vaihtoehdolla kaksi. Kolmannen vastausvaihtoehdon valitsi 10 henkilöä eli 22 prosenttia vastanneista. Suurin prosenttiosuus vastanneista vastasi vaihtoehdolla neljä. Vastausvaihtoehto neljä keräsi 27 henkilön vastaukset, prosenttiosuuden saavuttaen 60 prosenttia. Täysin ymmärrettävänä sisältöä piti seitsemän henkilöä. Vastausvaihtoehdon viisi valitsi täten 16 prosenttia vastanneista.

Tietoturvallisuusosuuden kattavuutta arvioitiin myös asteikon parhain arvioinein. Vastausvaihtoehtoja nolla ja yksi ei käytetty. Kolme henkilöä eli seitsemän prosenttia arvioi kattavuuden olleen tasolla kaksi. Keskiarvollisesti vastaukset sijoittuvat vaihtoehtojen kolme ja neljä kohdalle. Vaihtoehdon kolme vastasi 42 prosenttia eli 19 henkilöä. Vaihtoehtoa neljä käytti kattavuuden arvioimiseen 38 prosenttia eli 17 henkilöä. Täysin tyytyväisiä aiheen kattavuuteen oli kuusi henkilöä eli 13 prosenttia vastanneista.

Asianhallinnan koulutusta pidettiin myös hyvin ymmärrettävänä. Vain kolme henkilöä piti sisältöä jokseenkin ymmärrettävänä vastatessaan vastausvaihtoehdolla kaksi, tällä vastausvaihtoehdolla vastasi seitsemän prosenttia vastanneista. Viisi henkilöä eli 12 prosenttia vastanneista vastasi käyttäen vaihtoehtoa kolme. Jopa 60 prosenttia piti sisältöä ymmärrettävänä vastaten vaihtoehdolla neljä, näin vastasi 26 henkilöä. "Ymmärsin sisällön täysin" vastasi 21 prosenttia eli yhdeksän henkilöä 43:stä henkilöstä.

Kattavuutta arvioidessa asiahallinnan osuus koettiin hyvin kattavaksi. Suurin osa vastanneista vastasi vastausvaihtoehdon neljä, näin arvioi 24 henkilöä eli 55 prosenttia vastanneista. Erittäin kattavana aihetta piti seitsemän henkilöä eli 15 prosenttia vastaten vaihtoehdolla viisi. Vaihtoehdon kolme valitsivat 11 henkilöä eli 25 prosenttia. Vaihtoehdon kaksi valitsi kaksi henkilöä eli viisi prosenttia vastaajista. Vaihtoehtoja nolla ja yksi ei käytetty.

4.3 Joensuun tilaisuuden vastausten koonti

Joensuun tilaisuuden osallistujista kyselyyn vastasi 17 henkilöä, eli 25 prosenttia tilaisuuteen ilmoittautuneista. Tilaisuudessa puhujana toimivat Tomi Voutilainen ja Suvi Metsärinta-Lehmusvaara valtiovarainministeriöstä. Joensuun tilaisuuteen oli ilmoittautunut 68 henkilöä.

Ensimmäisen sisällöllisen aihealueen ymmärrettävyyttä arvioidessa kyselyyn vastanneista kaikki vastasivat vaihtoehdoin kolmesta viiteen. Vastausvaihtoehtoja nolla, yksi ja kaksi ei käytetty. Eniten vastauksia keräsi vastausvaihtoehto neljä 42 prosentin lukemalla. Näin vastasi seitsemän kyselyyn vastannutta. Vaihtoehdolla kolme arvioivat aihealueen ymmärrettävyyttä viisi henkilöä eli 29 prosenttia vastanneista. Samat vastauslukemat keräsi vastausvaihtoehto viisi, 29 prosenttia eli viisi henkilöä. (Vastausten desimaalien pyöristämisen yhteydessä tapahtuu lievää epätarkkuutta.)

Johdon vastuut ja tiedonhallinnan järjestäminen -aihealuetta pidettiin Joensuussa kattavana. Tämän arviointi keräsi täysin samat lukemat, kuin yllä. Vaihtoehdolla neljä vastasi 42 prosenttia (seitsemän henkilöä) vastaajista. Vaihtoehdot kolme ja viisi keräsivät molemmat 29 prosenttia (viisi henkilöä) vastauksista. Vastausvaihtoehtoja nolla, yksi ja kaksi ei käytetty. (Vastausten desimaalien pyöristämisen yhteydessä tapahtuu lievää epätarkkuutta.)

Tietoturvallisuuden aihealuetta arvioitiin ymmärrettävyyden kannalta pääosin vastausvaihtoehdolla neljä, mikä vastasi 41 prosenttia vastanneista (seitsemän henkilöä). Vastausvaihtoehdolla kolme vastasi 35 prosenttia eli kuusi henkilöä. Vastausvaihtoehdon viisi valitsi 24 prosenttia eli neljä henkilöä. Vastausvaihtoehtoja nolla, yksi ja kaksi ei käytetty.

Toisen aihealueen kattavuuden arvioinnissa jopa 60 prosenttia vastanneista eli 10 henkilöä käyttivät vaihtoehtoa neljä. Vastausvaihtoehdolla kolme vastasivat neljä henkilöä eli 23 prosenttia. Sisältöä erittäin kattavana piti 17 prosenttia, kolme henkilöä arvioi vaihtoehdolla viisi. Tässäkään yhteydessä kukaan vastaajista ei käyttänyt vaihtoehtoja nolla, yksi ja kaksi.

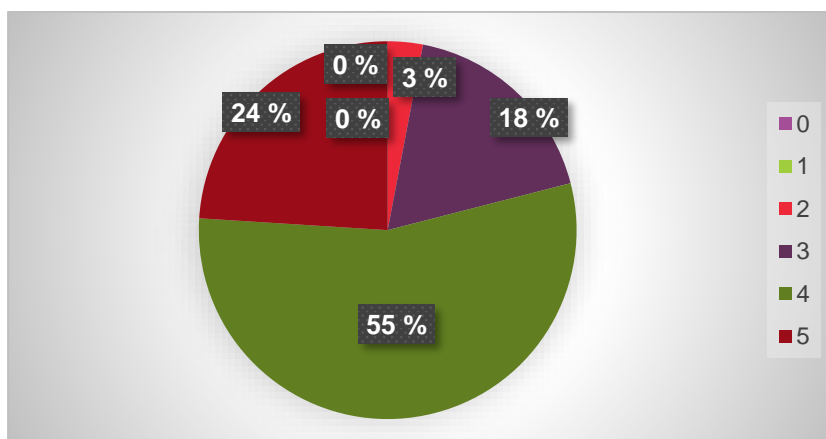
Joensuussa toteutetun aluekoulutustilaisuuden asianhallintaan liittyvää sisältöä pidettiin hyvin ymmärrettävänä. Vaihtoehtoja nollassa kahteen ei käytetty. Vain kaksi henkilöä eli 12 prosenttia vastasi käyttäen vaihtoehtoa kolme. Vastausvaihtoehdot neljä ja viisi keräsivät molemmat 44 prosenttia vastauksista eli seitsemän henkilöä vastasi näillä vaihtoehdoilla.

Myös asianhallinnan aihealueen sisältöä pidettiin kattavana. Kymmenen henkilöä eli 63 prosenttia arvioi kattavuutta vastausvaihtoehdolla neljä. Vain kaksi eli 12 prosenttia vastasi vaihtoehdolla kolme. Erittäin kattavana (vaihtoehto 5) sisältöä piti neljä henkilöä vastanneista eli 25 prosenttia. Vastausvaihtoehtoja nollassa kahteen ei tässäkään käytetty.

4.4 Yhteenveto tilaisuuksien asiasisältöjen arvioinnista

Kokonaisuudessaan aluekoulutustilaisuuksien sisältöön liittyviä seikkoja arvoettiin korkealle suurimman osan vastanneiden mielestä. Korkeampi vastausprosentti olisi taannut luotettavampia tuloksia. Yli 20 prosentin vastausprosenttia ilmoittautuneista voidaan kuitenkin pitää yleisesti ottaen luotettavana.

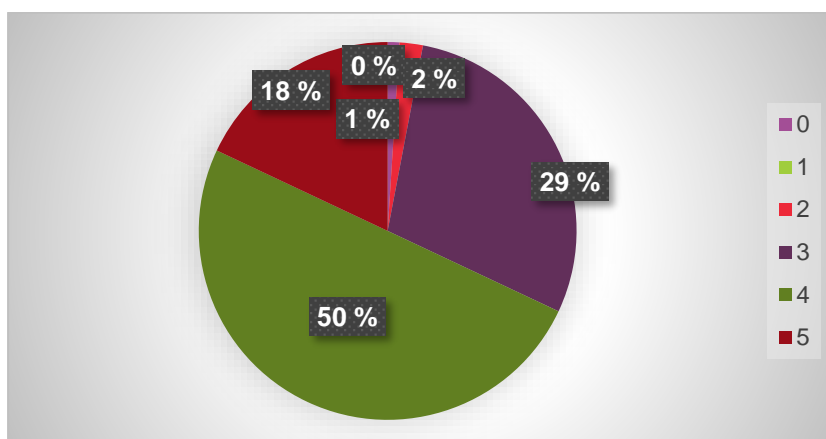
Kuviossa kaksi on esitelty yhteenveto kaikkien arvioitujen tilaisuuksien aihealueen johdon vastuut ja tiedonhallinnan järjestäminen arvioinnin tuloksista. Kuten kuvioista voidaan havaita, yli puolet eli 55 prosenttia kyselyyn vastanneista ovat olleet sitä mieltä, että sisältö on ollut ymmärrettävää ja kattavaa. Kaikki vastaajat, pois lukien kolmen prosentin vastaukset vastausvaihtoehdosta kaksi, ovat vastanneet kolmesta viiteen. Neljäs vastausvaihtoehto on ollut suosituin. Täysin ymmärrettävänä ja kattavana aihealueen sisältöä on pitänyt 24 prosenttia vastanneista vastaamalla vaihtoehdolla viisi.

Kuvio 2. Keskiarvo johdon vastuut ja tiedonhallinnan järjestäminen, asteikko 0-5

Kokonaisarvio arvioitujen tilaisuuksien tietoturvasuusvaatimukset viranomais-toiminnassa -aihealueesta oli myös hyvä. Vain yksi prosentti vastaajista arvioi sisällön ymmärrettävyyttä ja kattavuutta valiten alhaisimman vaihtoehdon nolla. Kukaan vastanneista ei vastannut vaihtoehdon yksi arvioinnilla.

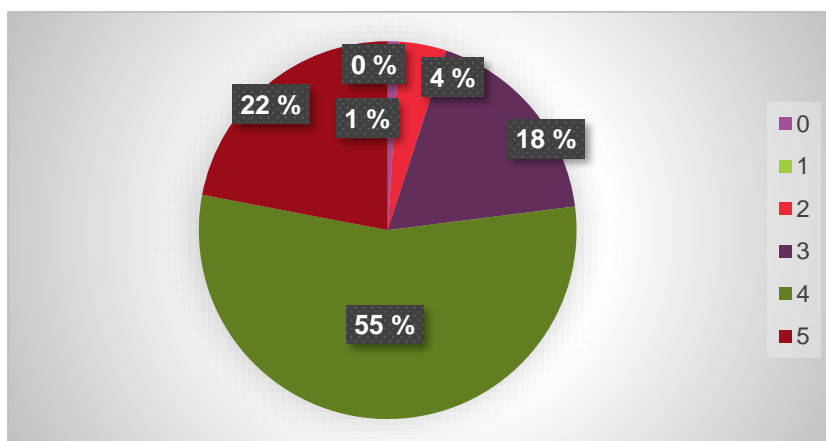
Kuvion kolme mukaan tietoturvasuuden aihealue keräsi paljon vastauksia yli asteikon puolen välin korkean arvon suuntaan. 29 prosenttia vastanneista vastasi käyttäen vaihtoehtoa kolme, joka on keskimäinen vastausvaihtoehto. Puolet eli 50 prosenttia vastanneista vastasivat käyttäen arvioita neljä ja 18 prosenttia arvioi sisällön olleen erittäin ymmärrettävä ja kattava.

Kuvio 3. Keskiarvo tietoturvasuusvaatimukset viranomaistoiminnassa, asteikko 0-5

Kuviossa neljä on kuvattu kokonaisarvio aluekoulutustilaisuuksien asiasisällön asianhallinta ja palveluiden tiedonhallinta jalkauttamisen onnistumista. Kokonaiskuva koulutetun aihealueen sisällön kokemuksista on hyvä. Suurin osa vastaajista eli 55 prosenttia koki aihealueen sisällön ymmärrettäväksi ja kattavaksi.

Yksi prosentti vastaajista arvioi sisältöä huonoimman vastausvaihtoehdon nolla mukaan. Kukaan vastaajista ei vastannut vaihtoehdolla yksi. Neljä prosenttia vastanneista arvioi sisältöä vastausvaihtoehdon kaksi mukaan. Vaihtoehto kolme keräsi vastauksista 18 prosenttia. 22 prosenttia vastanneista koki sisällön erittäin ymmärrettäväksi ja kattavaksi.

Kuvio 4. Keskiarvo asianhallinta ja palveluiden tiedonhallinta, asteikko 0-5

Kaikkien koulutuksen sisällöllisten osa-alueiden arvioinnit noudattivat samaa linjaa. Noin 70 prosenttia kyselyyn vastanneista arvioi sisällön olleen jopa keskimmäistä vastausvaihtoehtoa ymmärrettävämpää ja kattavampaa. Täten koulutuksen seurauksia voidaan pitää hyvänä ja toimenpiteitä onnistuneina.

Kyselyssä kartoitettiin myös koulutustilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden tiedon hyödyntämisen suunnitelmia. Moni koulutukseen osallistunut kertoi jatkavansa tietoa omassa työyhteisössään eteenpäin. Koulutuksen jälkeen jokaisen erillisen koulutustilaisuuskokonaisuuden esitysmateriaalit toimitettiin osallistuneille tukemaan lain jalkauttamista edelleen.

5 Avointen kysymysten vastausten yhteenveto

Kyselytutkimuksessa kysyttiin osallistuneilta myös avoimia kysymyksiä. Avoimia kysymyksiä esitettiin kolme kappaletta ja ne olivat seuraavat: Kommentoi vapaasti käytännönjärjestelyjä; Minkä tyyppistä koulutusta tai viestintää olisit toivonut lisää; Onko sinulla muuta kommentoitavaa valtiovarainministeriön tiedonhallintalain täytäntöönpanon tuesta.

Kuva 1. Esittely avointen kysymysten vastauksista

Käytännön järjestelyihin liittyvään kysymykseen vastattiin 25 kertaa. Palaute oli pääosin positiivista tai sisällöltään sellaista, ettei mihinkään otettu varsinaisesti kantaa. Palautteesta suurin osa oli myös henkilöön itseensä liittyviä mieli-

piteen ilmaisuja, esimerkiksi koettiin tilat hyvin palveleviksi tilaisuuden luonteen huomioiden. Tästä syystä käytännön järjestelyjen kommentteja ei ole tässä raportissa esitelty.

Edellä, kuvassa yksi, on esitelty toisen ja kolmannen avoimen kysymyksen vastauksia. Koulutuksen ja viestinnän tarpeen kartoittamisen kysymykseen vastattiin 29 kertaa. Suurimpana nostona aiheitasolla tähän tuotiin esille tarpeesta saada lisää konkreettisia esimerkkejä ja oikean elämän synnyttämiä tilanteita. Viimeiseen kysymykseen vastattiin 31 kertaa. Siellä teemanostoina on havaittavissa positiivista palautetta valtiovarainministeriön antamasta tuesta ja koko viestinnän kokonaisuutta pidettiin hyvänä.

6 Johtopäätökset

Tiedonhallintalain täytäntöönpanon jalkauttamisprosessia voidaan pitää onnistuneena viestinnän ja koulutuksen kannalta. Työryhmä suosittelee suurten lakiuudistusten ja uusien lakien kohdalla vastaavia toimenpiteitä sääntelyn tai muutosten konkretisoimiseksi ja täytäntöönpanon tukemiseksi. Paikallisen hallinnon sekä elinkeinoelämän palautteen perusteella aiemmin tässä dokumentissa kuvatun prosessin lopputulema on toivottava ja koulutus on ollut riittävän tarkalla tasolla toteutettua.

Erityisesti verkkokoulutustilaisuuksia ja paikallisesti tapahtuneita osallistavia koulutustilaisuuksia on laajalle arvostettu. Jatkossa tulisi keskittyä vielä paremmin osallistavuuteen ja konkreettiselle tasolle tuotuun koulutusmateriaaliin. Työryhmä suosittelee sidosryhmien ottamista mukaan suunnitteluprosessiin, jotta koulutuksen laatu voidaan taata.